

HET WOORD VOOR ROOD

JON McGREGOR

HET WOORD
VOOR ROOD

Vertaald door Manon Smits

Nieuw Amsterdam

Deze roman is een fictief werk. De namen, personages en gebeurtenissen die erin worden beschreven zijn volledig ontsproten aan de fantasie van de schrijver. Elke overeenkomst met bestaande personen, levend of dood, gebeurtenissen of plaatsen is puur toevallig.

Oorspronkelijke titel *Lean Fall Stand*. 4th Estate.

Imprint van HarperCollinsPublishers, Londen

© 2021 Jon McGregor

© 2022 Nederlandse vertaling Manon Smits /

Uitgeverij Nieuw Amsterdam

Alle rechten voorbehouden

Omslagontwerp Nico Richter

Foto omslag © Ekaterina Panteley / Alamy Stock Photo

Foto auteur © Jo Wheeler

NUR 302

ISBN 978 90 468 2898 4

www.nieuwamsterdam.nl

voor Rosie

HELLEN /

Toen de storm opstak gebeurde dat onverwachts en viel Thomas Myers op zijn knieën neer.

In de verte werd de lucht heel donker. Er barstte een gebulder los en alles werd wit tegen hem aan. Er zat een geweld in waar hij niet op was voorbereid. Hij vouwde zijn armen om zijn hoofd en ging plat op het ijs liggen om te voorkomen dat hij zou worden weggeslingerd.

Zijn hand schoot instinctief naar zijn telefoon, ook al wist hij dat er geen bereik was en dat zijn telefoon er niet zat.

Het voelde alsof zijn kleren van zijn lijf werden gerukt, de lucht uit zijn longen werd gezogen.

Hij had mensen horen vertellen dat het was alsof je in een straalmotor zat. Alsof iemand wist hoe het was om in een straalmotor te zitten. Mensen zeiden dat soort dingen, maar de woorden pasten niet altijd.

Er was niets meer dan dat gebulder. Alleen uit zijn gewicht tegen het ijs kon hij nog afleiden wat boven en onder was. Hij kon de anderen niet meer zien. Hij zag niets meer.

Het belangrijkste was om kalm te blijven en de situatie te beoordelen. Denk aan de training: zoek beschutting of maak beschutting, blijf op je plek, maak contact met andere leden van de groep, blijf bewegen, blijf kalm.

Er zaten tegenstrijdigheden in de training.

Het was moeilijk om na te denken terwijl het weer zo woest om hem heen raasde.

Hij wist niet waar de portofoon was. Hij kon de anderen niet zien. Hij moest zijn camera zien te vinden.

Hij had zijn camerastatief opgesteld aan de rand van het ijs, omdat hij een shot wilde met de stille wateren van de Sound met de kliffen van Priestley Head een eindje verder op de achtergrond. Luke was bij de sneeuwscooter en de rest van de uitrusting gebleven. Tien, misschien vijftien meter links van hem. Misschien meer. Doc was op de andere sneeuwscooter naar Priestley Head gereden en had de klif beklommen, om de foto perspectief te geven. Als er niet ergens een mens in beeld was kon je onmogelijk de verhoudingen van dit gebied vangen. Daar worstelde hij al mee sinds ze hier waren. Op de foto's die hij tot nu toe had gemaakt kwam alles te klein over. De bergen in de verte. De bergkammen aan weerszijden van het dal. De gletsjer. De tegen elkaar aan krakende ijsbergen, en het licht dat daarin blauwig wordt. Het was lastig om het er allemaal op te krijgen. Hij had een compositie gemaakt waarbij Doc vanaf de top van Priestley Head over het water tuurde. Via de portofoon had hij tegen Doc gezegd waar hij moest gaan staan; daarna had hij de portofoon waarschijnlijk op de grond gelegd. Doc zag eruit als een echte poolonderzoeker. Hij had er de baard voor. Het water glinsterde grijs en Doc stak scherp af tegen de spierwitte bergen

achter hem. De automatische belichting bleef maar heen en weer springen. De temperatuur was ineens gezakt. Toen hij had omgekeken, had hij gezien hoe donkere wolken zich samenvakten boven de Everard-gletsjer. Hij was net bezig de camera los te maken toen de wind hem plotseling omver duwde en hij op zijn knieën viel.

Hij moest de portofoon op de grond hebben gelegd terwijl hij het statief goed zette. Nadat hij met Doc had gesproken. Hij moest hem ergens bij zijn voeten hebben neergelegd. Hij was vast niet ver weg.

De wind was zo sterk dat hij niet kon opstaan, dus schuifelde hij vooruit op knieën en ellebogen. Naar voren en naar links. Hij riep Luke, maar hoorde niets. Hij tastte in het rond naar de portofoon. Hij schoof een klein stukje naar voren en wachtte. De camera moest ook hier ergens liggen. Hij riep nog een keer naar Luke.

Hij was niet bang, nog niet. Luke was niet ver weg. Hij zorgde ervoor dat hij kalm bleef. Dat hij zich bewust bleef van zijn omgeving.

Ze waren vanuit de veldhut hierheen gekomen met de sneeuwscooters, vanaf het plateau de helling af en over de vliegstrip. De sneeuwscooters hadden ze op veilige afstand van het water gezet. Daarna was Doc met een ervan naar de voet van Priestley Head gereden om daar de rotsen op te klimmen voordat hij de klif beklom. Hooguit tien minuten rijden. Als de storm ging liggen, zouden ze weer bij elkaar komen.

Hij had de cameratassen bij Luke achtergelaten en was naar het water gelopen, het ijs op. Tien meter. Twintig. Meer niet. Het

was schoon ijs, en veilig. De storm was plotseling op hen neergedaald vanaf de top van de Everard-gletsjer, achter hen, in zuidoostelijke richting. Hij zat ineengedoken met zijn rug naar de wind. Luke moest bij de sneeuwscooter en de tassen zijn, ergens links van hem. Links van hem en ietsje naar voren. Hij schuifelde in die richting en hield zijn gezicht uit de bijtende wind.

Blijf kalm. Blijf op je plek. Maak contact.

Hij had de portofoon niet neer moeten leggen. Hij had niet moeten weglopen van Luke. Hij had niet met Doc moeten instemmen toen die voorstelde om Priestley Head te beklimmen, alleen voor een foto. Hij had zich laten afleiden door het landschap. Doc deed steeds alsof het hem onverschillig liet, maar je bleef er toch onwillekeurig naar staan staren. Overal ijs en sneeuw en zee en lucht. Gletsjers en bergkammen en ijsbergen en steengruis. Verwering en winderosie en afschuiving. De lucht zo helder dat afstanden krompen en alle kleuren glansden.

De wind bulderde nog steeds om hem heen. De kou begon door zijn kleren heen te dringen.

Hij dacht dat hij de portofoon hoorde kraken maar hij wist het niet zeker. De wind klonk nog steeds rauw in zijn oren. Hij ging op zijn knieën zitten en tastte voor zich uit in de wervelende sneeuw.

‘Geef bericht... G... G...’

‘Thomas, ben je... geef bericht.’

Het was Luke, nauwelijks. Vreemd om hem door de portofoon te horen terwijl hij zo dichtbij was.

Hij luisterde en hoorde opnieuw Lukes stem. Er klonken geen duidelijke woorden, maar hij herkende de toon. Hij draaide zich naar de richting van het geluid toe. De wind geselde hem van links. Hij bleef heel stil zitten, maar hij hoorde alleen de wind. Het was niet slim om zo op het ijs te liggen. Blijf droog. Blijf kalm, blijf op je plek, blijf droog.

Langzaam kwam hij overeind, maar hij hield zijn lichaam voorovergebogen. De windvlagen beukten op hem in en hij werd heen en weer gezwiept. Geslingerd. Hij zette twee stappen met zijn handen voor zich uit gestoken. De sneeuw ranselde zijn rug. Hij hoorde Lukes stem weer. Nu achter hem. Het geluid klonk ineens anders en hij zag open water voor zijn voeten. Kolkend grijs tegen het wit. Er klopte iets niet. Het water had achter hem moeten zijn. Hij schuifelde achteruit. Nu begon hij het echt koud te krijgen.

Hij keek naar het grijze water en concentreerde zich. De wind werd iets minder fel, maar sloeg nog steeds tegen de linkerkant van zijn gezicht. Blijkbaar was de wind van richting veranderd. Langzaam draaide hij een halve slag.

Hij schuifelde naar voren met zijn handen voor zich uit gestoken.

Daar klonk het gekraak van de portofoon weer. Een eindje voor hem uit. Hij hoorde Luke, die *geef bericht, geef bericht* vroeg aan Doc Wright. Hij kroop verder naar het geluid toe. Hij vroeg zich af waarom Doc niet reageerde. Hij bleef rustige, stevige stapjes zetten, maar hij voelde zijn hartslag omhoog-

schieten. Daar hoorde hij Lukes stem weer. Het geluid was nu zwakker. Er klonk een soort pieptoon of zoemtoon in zijn oren en hij wist eigenlijk niet of hij de portofoon nu wel of niet hoorde. De wind striemde tegen de rechterkant van zijn gezicht en het deed pijn om zijn ogen open te doen. Hij zette nog drie stapjes, en toen kwam hij weer bij open water. Hij keek hoe het tegen de rand van het ijs klotste. Het geluid van de portofoon was verstomd.

Hij was helemaal verkeerd bezig. Hij had op zijn plek moeten blijven toen de storm opstak. Hij had zich niet moeten verroeren. Het kon zijn dat hij nu dicht bij Luke en de sneeuw-scooter was, maar het kon ook zijn dat hij ze helemaal kwijt was. Luke was misschien de verkeerde kant op gegaan om hem te zoeken. Hij had op de plek moeten blijven waar hij zou weten waar hij zich bevond zodra de storm afnam. Hij had moeten blijven op de plek waar hij kon worden gevonden. Opnieuw schreeuwde hij Lukes naam. Zijn stem was niets tegenover de storm.

Hij bleef in beweging om zich warm te houden. Het geraas van de wind maakte het moeilijk om helder te denken. De portofoon lag nu achter hem. Hij merkte dat de kou begon te bijten. De lucht voelde rauw en agressief aan.

De hoeveelheid calorieën die ze hier op een dag verstouwden. Alleen al genoeg eten binnen zien te krijgen was hard werk.

Hij hoorde de portofoon weer, en weer graaide hij rond bij zijn voeten. Lukes stem klonk schel, en ver weg. Het geluid kwam met horten en stoten. *'Doc, Thomas, geef bericht. Geef bericht, Doc? [...] iemand? [...]*

Bij de sneeuwscooter kon hij wat eten, zodra hij Luke had gevonden. Het donkergrijze water klotste tegen de rand van het ijs. Het was mistig en hij kon amper rechtop staan. Hij voelde zich draaiërig. Onvast. Bijna zeeziek.

Er klopte iets niet.

‘Doc, Thomas, geef bericht. Geef bericht, Doc? Hallo, iemand? Over?’

Vanachter de lage beschutting van de sneeuwscooter luisterde Luke Adebayo opnieuw of er reactie kwam. Het was te vroeg om ongerust te worden, maar hij had inmiddels toch iets moeten horen. Hij begon het nu al koud te krijgen. Hij controleerde het accuniveau en het volume, stopte de portofoon weer in zijn jas en ging na wat zijn opties waren.

Hij kon op zijn plek blijven. De training was nogal dubbel geweest op dat punt. Ze hadden geleerd dat ze bij slecht weer op hun plek moesten blijven, om te voorkomen dat ze zouden verdwalen. Maar ze hadden ook geleerd dat ze iets van beschutting moesten zoeken, en dat ze contact moesten maken. Als hij geen contact kon maken en geen beschutting kon vinden, leek het weinig zin te hebben om op zijn plek te blijven.

Hij riep in de wind, er kwam niets terug.

Wat een ellende. Hij kon op zoek gaan naar Thomas, en dan konden ze samen op zoek gaan naar Doc. Thomas stond dicht bij het water toen de storm opstak, en als hij te ver was afgedwaald, zou hij in gevaar zijn. Hij was de prioriteit. Doc had ervaring, die wist wel wat hij moest doen. Maar ze reageerden geen van beiden. Luke zag amper een hand voor ogen. Het was te riskant. Hij wilde niet in kringetjes gaan rondlopen.

Als die twee kwijt waren had hij hulp van buitenaf nodig, en

dat betekende teruggaan naar de veldhut en van daaruit een oproep doen. Ze hadden er nog geen twintig minuten over gedaan om hier te komen op de sneeuwscooter, en het zou vast ook niet veel langer duren om terug te komen. Als hij tenminste de goede koers kon aanhouden, in deze omstandigheden. De veldhut stond midden op het plateau onder Garrard Ridge. En hij was ook nog eens knalrood. Je kon hem haast niet missen. Maar ja, in dit weer kon je zowat alles missen.

Ze waren niet verdwaald. Ze konden niet verdwaald zijn. Ze konden even geen contact maken via de portofoon, dat was alles. Hij kon maar het beste op zijn plek blijven tot hij iets van ze hoorde.

Hoe dan ook hadden ze niet zo uit elkaar moeten gaan. Doc zei altijd dat hij deze plek kende als zijn broekzak, maar evengoed zaten ze letterlijk in the middle of nowhere. Weggaan bij de hut voor een fotomomentje leek niet ideaal. Luke had het meteen een slecht idee gevonden toen Doc het voorstelde. Thomas had alleen maar een gezicht getrokken, alsof hij wilde zeggen: met die man valt toch niet te praten, we kunnen het maar beter snel achter de rug hebben. En dan terug naar de hut voor weer een avond met warme chocolademelk en Hints spelen en luisteren naar Docs verhalen.

Als hij weer thuis was zouden de mensen hem van alles vragen over Antarctica, maar één ding dat hij ze niet zou kunnen vertellen was dat het heel vaak gewoon saai was. Mooi, ja, dat wel. Ontzagwekkend en majestueus of tot nederigheid stemmend of hoe je het ook wilde noemen, maar als je eenmaal genoeg had gekeken, was de feitelijke ervaring van het dag in, dag uit hier zijn nogal slepend.

Hij schuifde achter de sneeuwscooter vandaan en riep opnieuw Thomas' naam. Hij kon zichzelf nauwelijks horen, laat staan een mogelijk antwoord. Hij dook weer in elkaar. Hij vroeg zich af of het te vroeg was voor het nooddrantsoen. Hij veegde de sneeuw van zijn bril en probeerde de portofoon weer. Hij bedacht dat ze hun portofoon misschien gewoon niet konden horen in het geraas van de storm.

Er zou vanavond beslist een discussie komen over dit gedoe. Hij vermoedde dat niet het hele verhaal het basisstation zou bereiken. Doc had verschillende keren gezegd dat hij niet alles volgens het boekje deed. Luke wist niet goed wat hij van die man moest denken. Ze zaten nu al drie weken hier in Station K. en Luke probeerde hem nog steeds te doorgronden. Op het trainingscongres had niemand hem erg serieus genomen. Er werden achter zijn rug om grapjes over hem gemaakt. Je kon hem gemakkelijk op de kast krijgen, en dat had hij zelf niet altijd door. Hij was strikt met betrekking tot het logboek en het radioschema, en over wat hij aanduidde als *schoon schip*, maar over andere dingen deed hij niet moeilijk. Hoeveel ze dronken bijvoorbeeld. Hij begon al best vroeg op de dag te drinken. Maar hij werkte hier al meer dan dertig jaar als technisch assistent, en hij wist duidelijk wat hij deed. Hij wist vast wel hoe hij hen uit een hachelijke situatie moest zien te krijgen.

De wind nam maar niet af. Die bleef onverminderd doorbulderen. Hij probeerde de portofoon opnieuw.

‘Thomas, Thomas, geef bericht? Doc, geef bericht? Over.’

Hij wachtte, met de portofoon tegen zijn oor gedrukt. Er klonk alleen geruis. Hij probeerde er niet aan te denken dat ze zo ver weg waren van het basisstation, of van welke andere menselijke activiteit dan ook. De Russische basis was waarschijnlijk het dichtstbij, en die was minstens een dag rijden op de sneeuwscooter.

‘Thomas, Thomas, geef bericht? Doc, geef bericht? Over.’

Weer geruis, en het zachte kraken van een inkomend bericht. Toen niets meer.

‘Thomas, Thomas, geef bericht? Doc, geef bericht? Hier Luke, hier Luke. Over.’

‘... *Thomas, hier Thomas. Over.*’

‘Lekker, Thomas. Tering. Ik begon me al zorgen te maken, waar zit je verdomme? Ik zie je niet. Ik zie helemaal niks.’

‘*Ja, Luke ... probleem, over.*’

‘Er viel iets weg voor probleem, kun je het herhalen, over?’

‘... *de portofoon niet vinden. Dat probleem is nu over, over.*’

‘Ah, oké, oké. Heb je iets van Doc gehoord? Over.’

‘*Nee, over.*’

‘Misschien moeten we proberen bij de Head te komen om hem te zoeken, wat denk jij? Over.’

‘... *eeds weg, kun je het herhalen, over?*’

‘Hoor je me nu wel? Moeten we Doc gaan zoeken? Waar ben je?’

‘... *door ... zo meteen ... over.*’

De wind nam even af en knalde toen weer tegen hem aan. Het zicht was nog steeds vrijwel nihil. Thomas kon niet ver weg zijn. Hij stond hier vlakbij toen de storm opstak. Een afstandje van niks. Ze moesten weer met elkaar in contact komen. Wachten tot de storm ging liggen. Hij vroeg zich af wat er mis was met de portofoon van Doc. Of met Doc. Zo te horen vroeg Thomas zich hetzelfde af.

‘*Doc, Doc... Geef bericht... Doc? Over.*’

Het was waarschijnlijk gewoon een technisch akkefietje. Dat zou snel genoeg verholpen zijn. Doc kennende had je ook nog kans dat dit een soort test was, of een bizarre grap. Misschien stond hij nu wel naar hen beiden te luisteren.

‘*Doc, Doc... Geef bericht... Doc? Over.*’

Robert 'Doc' Wright had de storm wel zien aankomen, maar had niet meer de kans gehad om de andere twee te waarschuwen.

De middag was grotendeels opgegaan aan recreatieve bezigheden, nadat het team de gps-metingen had afgerond. Om 13.00 uur waren ze uit de veldhut van Station K. vertrokken en per skidoo omlaag gereden naar de kustlijn, vooral om tegemoet te komen aan Thomas' belangstelling voor fotografie. Er was geopperd dat hij de opnames enige menselijke maat zou kunnen verschaffen door Priestley Head te beklimmen, een eindje verderop. Dat was op het randje van de correcte procedures, maar het leek hem niet onredelijk. De omstandigheden waren uitstekend en het was niet ver. Hij had voortdurend visueel en radio-contact gehouden. Vanaf de top van de Head had hij de vereiste houdingen aangenomen voor de foto's van Thomas.

Priestley Head was eigenlijk niet veel meer dan een uitstulping in het landschap. Hij was in vijf minuten omhooggeklommen vanaf de plek waar hij de skidoo had neergezet; aan de kant van de Sound staken de kliffen amper dertig meter boven het water uit. Genoeg om de foto's van Thomas meer drama te geven. Van hieraf had je een voortreffelijk uitzicht op het hele dal. Op de voorgrond de rode veldhut van Station K., in de luwte van Garrard Ridge en de toppen van de K7 en de K8 daarachter. Onder de veldhut lag het aflopende terrein naar de vliegstrip, die werd